

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – KLASA 7

Wymagania zostały opracowane na podstawie treści zawartych w podstawie programowej, programie nauczania oraz podręczniku dla klasy siódmej szkoły podstawowej Chemia Nowej Ery

DZIAŁ 1. SUBSTANCJE I ICH PRZEMIANY

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady zastosowań chemii w życiu codziennym; ▪ stosuje zasady bezpieczeństwa obowiązujące w pracowni chemicznej; ▪ zna regulamin pracowni chemicznej i go przestrzega; ▪ rozpoznaje piktogramy informujące o zagrożeniu dla zdrowia; ▪ nazywa wybrane elementy szkła laboratoryjnego (np. probówka, zlewka, kolba, pipeta) oraz określa ich przeznaczenie; ▪ wymienia nazwy podstawowych czynności laboratoryjnych; ▪ wymienia elementy opisu doświadczenia chemicznego; ▪ opisuje właściwości substancji będących głównymi składnikami produktów stosowanych na 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady wykorzystania wiedzy chemicznej w innych dyscyplinach naukowych; ▪ wyjaśnia, czym są obserwacje, a czym wnioski z doświadczenia; ▪ zna piktogramy informujące o zagrożeniu dla zdrowia oraz o zagrożeniu dla środowiska; ▪ wie, czym są karty charakterystyki ▪ rozpoznaje i nazywa naczynia i sprzęt laboratoryjny oraz wskazuje ich zastosowanie; ▪ zna schematyczne oznakowanie na schemacie doświadczenia takich czynności jak: dodawanie substancji, mieszanie i ogrzewanie; ▪ rozpoznaje i nazywa naczynia i sprzęt laboratoryjny oraz wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia reakcje chemiczne zachodzące w organizmie człowieka; ▪ rozpoznaje piktogramy; ▪ potrafi dobrać do doświadczenia odpowiednie naczynia i sprzęt laboratoryjny; ▪ wymienia właściwości fizyczne i chemiczne; ▪ identyfikuje substancje na podstawie podanych właściwości; ▪ posługuje się tabelami chemicznymi podczas rozwiązywania zadań związanych z gęstością; ▪ podaje sposób rozdzielania wskazanej mieszaniny na składniki; ▪ wskazuje różnice między właściwościami fizycznymi składników mieszaniny, które umożliwiają jej rozdzielanie; ▪ projektuje doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ potrafi posługiwać się naczyniami i sprzętem laboratoryjny; ▪ potrafi dobrać do czynności odpowiednie naczynia i sprzęt laboratoryjny; ▪ projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których bada właściwości substancji; ▪ wymienia właściwości fizyczne wybranej substancji; ▪ projektuje doświadczenie o podanym tytule (rysuje schemat, zapisuje obserwacje i formułuje wnioski); ▪ projektuje i przewiduje wyniki doświadczeń na podstawie posiadanej wiedzy; ▪ podaje przykłady zastosowań wybranych metali i niemetali; ▪ rozwiązuje trudniejsze zadania związane z gęstością; ▪ omawia pochodzenie nazw pierwiastków 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia chemię jako nowoczesną dyscyplinę naukową; ▪ bezbłędnie posługuje się naczyniami i sprzętem laboratoryjnym, a po doświadczeniu wie, gdzie utylizować odczynniki; ▪ wyciąga wnioski po przeprowadzonym eksperymencie; ▪ identyfikuje substancje na podstawie ich właściwości; ▪ definiuje pojęcie: stop metali; ▪ wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o korozji i sposobach zabezpieczania produktów zawierających żelazo przed rdzewieniem

<p>co dzień;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje wzór na gęstość ▪ rozwiązuje proste zadania obliczeniowe związane z gęstością, masą i objętością ▪ wymienia jednostki gęstości; ▪ odróżnia właściwości fizyczne od chemicznych; ▪ definiuje pojęcia: mieszanina, mieszanina jednorodna, mieszanina niejednorodna; ▪ podaje przykłady mieszanin; ▪ opisuje proste metody rozdzielania mieszanin na składniki; ▪ definiuje pojęcia zjawisko fizyczne i reakcja chemiczna ▪ dzieli przemiany substancji na fizyczne i chemiczne; ▪ zna trzy stany skupienia; ▪ definiuje pojęcia pierwiastek chemiczny i związek chemiczny; ▪ dzieli substancje chemiczne na proste i złożone oraz na pierwiastki i związki chemiczne; ▪ podaje przykłady związków chemicznych; ▪ dzieli pierwiastki chemiczne na metale i niemetale; ▪ podaje przykłady pierwiastków chemicznych (metali i niemetali); ▪ odróżnia metale i niemetale na podstawie ich 	<p>ich zastosowanie;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przelicza jednostki (masy, objętości, gęstości); ▪ dzieli właściwości na fizyczne i chemiczne; ▪ podaje przykłady mieszanin jednorodnych i niejednorodnych; ▪ wie, którą technikę zastosować do rozdzielenia konkretnej mieszaniny; ▪ podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych; ▪ klasyfikuje przemiany do zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych; ▪ opisuje stany skupienia materii; ▪ zna jednostki gęstości i potrafi je przeliczać ▪ oblicza ze wzoru gęstość, objętość lub masę substancji ▪ wyjaśnia, czym ciało fizyczne różni się od substancji; ▪ opisuje właściwości substancji; ▪ sporządza mieszaninę; ▪ dobiera metodę rozdzielania mieszaniny na składniki; ▪ opisuje i porównuje zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; ▪ projektuje doświadczenia ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; ▪ definiuje pojęcie stopy 	<p>ilustrujące reakcję chemiczną i formułuje wnioski;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje w podanych przykładach reakcję chemiczną i zjawisko fizyczne; ▪ wskazuje wśród różnych substancji mieszaninę i związek chemiczny; ▪ wyjaśnia różnicę między mieszaniną a związkiem chemicznym; ▪ odszukuje w układzie okresowym pierwiastków podane pierwiastki chemiczne; ▪ podaje właściwości wybranych metali i niemetali; ▪ na układzie okresowym wskazuje metale i niemetale; ▪ opisuje doświadczenia wykonywane na lekcji; ▪ przeprowadza wybrane doświadczenia 		
--	---	---	--	--

właściwości; ▪ posługuje się symbolami chemicznymi pierwiastków (H, O, N, Cl, S, C, P, Si, Na, K, Ca, Mg, Fe, Zn, Br, Cu, Al, Pb, Ag, Ba, I)	metali; ▪ podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka; ▪ rozpoznaje pierwiastki i związki chemiczne; ▪ wyjaśnia różnicę między pierwiastkiem, związkiem chemicznym i mieszaniną			
---	---	--	--	--

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje skład i właściwości powietrza; ▪ określa, co to są stałe i zmienne składniki powietrza; ▪ odczytuje z różnych źródeł informacji właściwości tlenu; ▪ podaje wzór sumaryczny cząsteczki tlenu; ▪ opisuje budowę cząsteczki tlenu ▪ opisuje właściwości fizyczne i chemiczne tlenku węgla(IV) oraz właściwości fizyczne gazów szlachetnych; ▪ podaje, że woda jest związkiem chemicznym wodoru i tlen; ▪ tłumaczy, na czym polega zmiana stanu skupienia na przykładzie wody; ▪ definiuje pojęcie wodorki; ▪ określa znaczenie powietrza; ▪ podaje, jak można wykryć tlenek węgla(IV); ▪ określa, jak zachowują się substancje higroskopijne; ▪ omawia, na czym polega spalanie; ▪ wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej; ▪ określa, co to są tlenki i zna ich podział; ▪ wskazuje różnicę między 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dzieli właściwości powietrza na fizyczne i chemiczne; ▪ projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną jednorodną gazów; ▪ wymienia stałe i zmienne składniki powietrza; ▪ oblicza przybliżoną objętość tlenu i azotu, np. w sali lekcyjnej; ▪ opisuje, jak można otrzymać tlen; ▪ podaje przykłady wodorków niemetalu; ▪ podaje sposób otrzymywania tlenku węgla(IV) (na przykładzie reakcji węgla z tlenem); ▪ planuje doświadczenie umożliwiające wykrycie obecności tlenku węgla(IV) w powietrzu wydychanym z płuc; ▪ opisuje rolę wody i pary wodnej w przyrodzie; ▪ wymienia właściwości wody; ▪ wyjaśnia pojęcie higroskopijność; ▪ zapisuje słownie przebieg reakcji chemicznej; ▪ wskazuje w zapisie słownym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia właściwości fizyczne i chemiczne powietrza; ▪ określa, które składniki powietrza są stałe, a które zmienne; ▪ wykonuje obliczenia dotyczące zawartości procentowej substancji występujących w powietrzu; ▪ wykrywa obecność tlenku węgla(IV); ▪ projektuje doświadczenia, w których otrzyma tlen, tlenek węgla(IV), wodór; ▪ projektuje doświadczenia, w których zbada właściwości tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru; ▪ odczytuje z różnych źródeł informacji na temat właściwości i zastosowania tlenu, wodoru; ▪ zapisuje słownie przebieg różnych reakcji chemicznych; ▪ wykazuje obecność pary wodnej w powietrzu; ▪ omawia sposoby otrzymywania wodoru; ▪ podaje przykłady reakcji egzo- i endotermicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ projektuje i przeprowadza doświadczenia, które potwierdzają, że powietrze jest jednorodną mieszaniną gazów ; ▪ podaje metody otrzymywania tlenu, tlenku węgla (IV) i wodoru; ▪ podaje metodę identyfikacji tlenu podczas doświadczeń; ▪ otrzymuje tlenek węgla(IV) w reakcji węglanu wapnia z kwasem chlorowodorowym; ▪ wyszukuje, porównuje i prezentuje informacje o zastosowaniach azotu ▪ uzasadnia, na podstawie reakcji magnezu z tlenkiem węgla(IV), że tlenek węgla(IV) jest związkiem chemicznym węgla i tlenu; ▪ uzasadnia, na podstawie reakcji magnezu z parą wodną, że woda jest związkiem chemicznym tlenu i wodoru ▪ identyfikuje substancje na podstawie schematów reakcji chemicznych; ▪ poszukuje informacji o sposobach postępowania pozwalających chronić powietrze przed 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ projektuje i przeprowadza doświadczenia, w których bada się skład i właściwości powietrza; ▪ poszukuje w różnych źródłach informacje o właściwościach tlenu i wodoru oraz ich zastosowań; ▪ wyjaśnia, dlaczego zbiorniki z wodorem należy przechowywać z dala od źródeł ciepła; ▪ wymienia właściwości fizyczne i chemiczne azotu; ▪ wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o zastosowaniach gazów szlachetnych ▪ wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o źródłach, rodzajach i skutkach zanieczyszczeń powietrza, oraz o sposobach postępowania pozwalających chronić powietrze przed zanieczyszczeniami ▪ wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o przyczynach i skutkach spadku ozonu w stratosferze ziemskiej oraz sposobach zapobiegania powiększaniu się „dziury

reakcjami egzo- i endotermiczną; <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady reakcji egzo- i endotermicznych ▪ wymienia niektóre efekty towarzyszące reakcjom chemicznym 	przebiegu reakcji chemicznej substraty i produkty, pierwiastki i związki chemiczne; <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje sposób otrzymywania wodoru (w reakcji kwasu chlorowodorowego z metalem); ▪ opisuje sposób identyfikowania gazów: wodoru, tlenu, tlenku węgla(IV); ▪ definiuje pojęcia reakcje egzo- i endotermiczne 		zanieczyszczeniami	ozonowej” <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o powstawaniu kwaśnych opadów
---	---	--	--------------------	---

DZIAŁ 3. ATOMY I CZĄSTECZKI

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ definiuje pojęcie materia; ▪ definiuje pojęcie dyfuzji; ▪ wie, że pierwiastki mogą mieć jedno- lub dwuliterowy symbol; ▪ wskazuje w układzie okresowym grupy i okresy; ▪ potrafi odnaleźć pierwiastek w układzie okresowym; ▪ określa położenie pierwiastków w układzie okresowym; ▪ wie, jaki jest najmniejszy element substancji prostej, zachowujący jej właściwości; ▪ definiuje pojęcia: atom, masa atomowa, jednostka masy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ definiuje prawo okresowości; ▪ odczytuje z układu okresowego informacje o pierwiastku takie jak: symbol, nazwa, numer grupy, numer okresu, liczba atomowa (Z), masa atomowa, rodzaj pierwiastka (metal lub niemetal); ▪ planuje doświadczenie potwierdzające ziarnistość budowy materii; ▪ wyjaśnia zjawisko dyfuzji; ▪ opisuje pierwiastek chemiczny jako zbiór atomów o danej liczbie atomowej Z; ▪ wyjaśnia różnice w budowie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nazywa grupy w układzie okresowym; ▪ na układzie okresowym wskazuje metale i niemetale; ▪ rysuje atom wybranego pierwiastka z grup 1. i 2. oraz 13.–18. z zaznaczeniem jądra atomu, protonów, neutronów i elektronów; ▪ ustala liczby protonów, elektronów i neutronów; ▪ zapisuje konfiguracje elektronowe; ▪ wyjaśnia różnice między pierwiastkiem a związkiem chemicznym; ▪ wyjaśnia, czym są izotopy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zna jednostkę masy atomowej; ▪ stosuje i interpretuje zapis ${}^A_Z\text{E}$ ▪ wyjaśnia związek między podobieństwami właściwości pierwiastków chemicznych zapisanych w tej samej grupie układu okresowego a budową ich atomów i liczbą elektronów walencyjnych; ▪ wyszukuje w różnych źródłach informacji zastosowania izotopów promieniotwórczych; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przelicza jednostkę masy atomowej na gramy - wynik podaje w notacji wykładniczej; ▪ podaje rozmieszczenie elektronów w powłokach; ▪ dla atomów pierwiastków grup 1. i 2. oraz 13.–18. zapisuje konfigurację elektronową powłoki walencyjnej; ▪ wyszukuje informacje na temat zastosowań izotopów

<p>atomowej, powłoka elektronowa, elektron walencyjny, powłoka walencyjna;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ na rysunku atomu wskazuje protony, neutrony, elektrony, elektrony walencyjne (lub elektron walencyjny); ▪ ustala liczbę protonów i neutronów w jądrze atomowym oraz liczbę elektronów w atomie danego pierwiastka chemicznego, gdy znane są liczby atomowa i masowa; ▪ podaje, czym jest konfiguracja elektronowa; ▪ definiuje pojęcie izotop; ▪ opisuje układ okresowy pierwiastków chemicznych; ▪ odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach chemicznych; ▪ określa rodzaj pierwiastków (metal, niemetal) i podobieństwo właściwości pierwiastków w grupie 	<p>atomów izotopów wodoru;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje maksymalną liczbę elektronów na poszczególnych powłokach (K, L, M);; ▪ rysuje uproszczone modele atomów pierwiastków chemicznych; 	<p>promieniotwórcze i radioaktywność;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ określa zmianę właściwości pierwiastków w grupie i okresie 		
--	--	--	--	--

DZIAŁ 4. ŁĄCZENIE SIĘ ATOMÓW. RÓWNANIA REAKCJI CHEMICZNYCH

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia typy wiązań chemicznych (wiązania kowalencyjnego, wiązania jonowego); ▪ definiuje pojęcia: jon, kation, anion, elektroujemność; wartościowość; oktet elektronowy, dublet elektronowy, ▪ posługuje się symbolami pierwiastków chemicznych; ▪ podaje, co występuje we wzorze elektronowym; ▪ odróżnia wzór sumaryczny od wzoru strukturalnego; ▪ na przykładzie cząsteczek o budowie kowalencyjnej: H₂, Cl₂, N₂, CO₂, H₂O, HCl, NH₃, CH₄, zapisuje wzory sumaryczne i strukturalne tych cząsteczek; ▪ wskazuje jony z atomów na przykładach: Na, Mg, Al, O, Cl, S; ▪ wskazuje jony w związkach o budowie jonowej (np. NaCl, MgO); ▪ podaje wartościowość pierwiastków chemicznych w stanie wolnym; ▪ odczytuje z układu okresowego maksymalną wartościowość pierwiastków 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje rolę elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów; ▪ odczytuje elektroujemność pierwiastków chemicznych; ▪ określa rodzaj wiązania w prostych przykładach cząsteczek; ▪ podaje przykłady substancji o wiązaniu kowalencyjnym i substancji o wiązaniu jonowym; ▪ określa wartościowość na podstawie układu okresowego pierwiastków; ▪ zapisuje wzory związków chemicznych na podstawie podanej wartościowości lub nazwy pierwiastków chemicznych; ▪ podaje nazwę związku chemicznego na podstawie wzoru; ▪ określa wartościowość pierwiastków w związku chemicznym; ▪ wyjaśnia znaczenie współczynnika stechiometrycznego i indeksu stechiometrycznego; ▪ wyjaśnia pojęcie równania reakcji chemicznej; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określa typ wiązania chemicznego w podanym przykładzie; ▪ wyjaśnia różnice między typami wiązań chemicznych; ▪ opisuje, jak wykorzystać elektroujemność do określenia rodzaju wiązania chemicznego w cząsteczce; ▪ wykorzystuje pojęcie wartościowości; ▪ nazywa związki chemiczne na podstawie wzorów sumarycznych i zapisuje wzory na podstawie ich nazw; ▪ zapisuje i odczytuje równania reakcji chemicznych ; ▪ przedstawia modelowy schemat równania reakcji chemicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykorzystuje pojęcie elektroujemności do określania rodzaju wiązania w podanych substancjach; ▪ wskazuje podstawowe różnice między wiązaniami kowalencyjnym a jonowym; ▪ zapisuje i odczytuje równania reakcji chemicznych o dużym stopniu trudności 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach związków kowalencyjnych i jonowych (stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperatury topnienia i wrzenia, przewodnictwo ciepła i elektryczności)

<p>chemicznych względem wodoru i tlenu grup 1, 2 i 13–17;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyznacza wartościowość pierwiastków chemicznych na podstawie wzorów sumarycznych; ▪ zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny cząsteczki związku dwupierwiastkowego na podstawie wartościowości pierwiastków chemicznych; ▪ określa na podstawie wzoru liczbę atomów pierwiastków w związku chemicznym; ▪ interpretuje zapisy (odczytuje ilościowo i jakościowo proste zapisy), np.: H_2, $2H$, $2H_2$ itp.; ▪ ustala na podstawie wzoru sumarycznego nazwę prostych dwupierwiastkowych związków chemicznych; ▪ ustala na podstawie nazw wzory sumaryczne prostych dwupierwiastkowych związków chemicznych; ▪ wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej ▪ podaje treść prawa zachowania masy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje proste równania reakcji chemicznych; ▪ zapisuje równania reakcji chemicznych; ▪ dobiera współczynniki w równaniach reakcji chemicznych 			
--	--	--	--	--

DZIAŁ 5. WODA I ROZTWORY WODNE

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje na temat składu mineralnego wody z różnych ujęć; ▪ podaje wzór sumaryczny wody; ▪ wymienia właściwości wody; ▪ wymienia stany skupienia wody i nazywa przemiany stanów skupienia wody; ▪ definiuje pojęcie dipol; ▪ wyjaśnia podział substancji na dobrze, średnio oraz trudno rozpuszczalne w wodzie; ▪ podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się i nie rozpuszczają się w wodzie; ▪ wyjaśnia pojęcia: rozpuszczalnik i substancja rozpuszczana; ▪ projektuje doświadczenie dotyczące rozpuszczalności różnych substancji w wodzie; ▪ definiuje pojęcie rozpuszczalność; ▪ wymienia czynniki, które 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje budowę cząsteczki wody; ▪ wyjaśnia, co to jest cząsteczka polarna; ▪ planuje doświadczenie udowadniające, że woda: z sieci wodociągowej i naturalnie występująca w przyrodzie są mieszaninami; ▪ proponuje sposoby racjonalnego gospodarowania wodą; ▪ tłumaczy, na czym polegają procesy mieszania i rozpuszczania; ▪ określa, dla jakich substancji woda jest dobrym rozpuszczalnikiem; ▪ charakteryzuje substancje ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie; ▪ planuje doświadczenia wykazujące wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie; ▪ porównuje rozpuszczalność różnych substancji w tej samej temperaturze; ▪ oblicza ilość substancji, którą 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega tworzenie wiązania kowalencyjnego spolaryzowanego w cząsteczce wody; ▪ wyjaśnia budowę polarną cząsteczki wody; ▪ określa właściwości wody wynikające z jej budowy polarnej; ▪ przedstawia za pomocą modeli proces rozpuszczania w wodzie substancji o budowie polarnej, np. chlorowodoru; ▪ podaje rozmiary cząstek substancji wprowadzonych do wody i znajdujących się w roztworze właściwym, koloidzie, zawiesinie; ▪ wykazuje doświadczalnie wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałej w wodzie; ▪ posługuje się wykresem rozpuszczalności; ▪ wykonuje obliczenia z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności; ▪ oblicza masę wody, znając 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ proponuje doświadczenie udowadniające, że woda jest związkem wodoru i tlenu; ▪ określa wpływ ciśnienia atmosferycznego na wartość temperatury wrzenia wody; ▪ porównuje rozpuszczalność w wodzie związków kowalencyjnych i jonowych; ▪ wykazuje doświadczalnie, czy roztwór jest nasycony, czy nienasycony; ▪ rozwiązuje z wykorzystaniem gęstości zadania rachunkowe dotyczące stężenia procentowego; ▪ oblicza rozpuszczalność substancji w danej temperaturze, znając stężenie procentowe jej roztworu nasyconego w tej temperaturze. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje sposoby zmniejszenia lub zwiększenia stężenia roztworu; ▪ oblicza stężenie procentowe roztworu powstałego przez zatężenie i rozcieńczenie roztworu; ▪ oblicza stężenie roztworu powstałego po zmieszaniu roztworów tej samej substancji o różnych stężeniach; ▪ opisuje różnice między roztworami: rozcieńczonym i stężonym

<p>wpływają na rozpuszczalność substancji;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje z wykresu rozpuszczalności rozpuszczalność danej substancji w podanej temperaturze; ▪ podaje przykłady substancji tworzących z wodą roztwory właściwe, zawiesinę, koloid; ▪ definiuje pojęcia: roztwór nasycony, roztwór nienasycony, roztwór stężony, roztwór rozcieńczony; ▪ definiuje pojęcie krystalizacja; ▪ podaje sposoby otrzymywania roztworu nienasyconego z nasyconego i odwrotnie; ▪ definiuje stężenie procentowe roztworu; ▪ podaje wzór opisujący stężenie procentowe roztworu; ▪ prowadzi proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć: stężenie procentowe, masa substancji, masa rozpuszczalnika, masa roztworu 	<p>można rozpuścić w określonej objętości wody w podanej temperaturze;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe; ▪ podaje przykłady substancji, które nie rozpuszczają się w wodzie, tworząc koloidy lub zawiesiny; ▪ wskazuje różnice między roztworem właściwym a zawiesiną; ▪ opisuje różnice między roztworami: nasyconym i nienasyconym; ▪ przekształca wzór na stężenie procentowe roztworu tak, aby obliczyć masę substancji rozpuszczonej lub masę roztworu; ▪ oblicza masę substancji rozpuszczonej lub masę roztworu, znając stężenie procentowe roztworu; ▪ wyjaśnia, jak sporządzić roztwór o określonym stężeniu procentowym, np. 100 g 20-procentowego roztworu soli kuchennej 	<p>masę roztworu i jego stężenie procentowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzi obliczenia z wykorzystaniem pojęcia gęstości; ▪ oblicza stężenie procentowe roztworu nasyconego w danej temperaturze (z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności); ▪ wymienia czynności prowadzące do sporządzenia określonej objętości roztworu o określonym stężeniu procentowym; ▪ sporządza roztwór o określonym stężeniu procentowym 		
---	---	---	--	--

DZIAŁ 6. TLENKI I WODOROTLENKI

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1 + 2]	Ocena dobra [1 + 2 + 3]	Ocena bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	Ocena celująca [1 + 2 + 3 + 4 + 5]
Uczeń:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ definiuje pojęcie katalizator, tlenek; ▪ podaje podział tlenków na tlenki metali i tlenki niemetalii; ▪ zapisuje równania reakcji otrzymywania tlenków metali i tlenków niemetalii; ▪ wymienia zasady BHP dotyczące pracy z zasadami; ▪ definiuje pojęcia wodorotlenek i zasada; ▪ odczytuje z tabeli rozpuszczalności, rozpuszczalność wodorotlenków w wodzie; ▪ opisuje budowę wodorotlenków; ▪ zna wartościowość grupy wodorotlenowej; ▪ rozpoznaje wzory wodorotlenków; ▪ zapisuje wzory sumaryczne wodorotlenków: NaOH, KOH, Ca(OH)₂, Al(OH)₃, Cu(OH)₂; ▪ definiuje pojęcia: elektrolit, nieelektrolit, dysocjacja elektrolityczna (jonowa), wskaźnik; ▪ wymienia rodzaje odczynów roztworów; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje sposoby otrzymywania tlenków; ▪ podaje wzory i nazwy wodorotlenków; ▪ wymienia wspólne właściwości zasad i wyjaśnia, z czego one wynikają; ▪ wymienia dwie główne metody otrzymywania wodorotlenków; ▪ zapisuje równania reakcji otrzymywania wodorotlenku sodu i wapnia; ▪ wyjaśnia pojęcia woda wapienna; ▪ odczytuje proste równania dysocjacji elektrolitycznej (jonowej) zasad; ▪ definiuje pojęcie odczyn zasadowy; ▪ bada odczyn; ▪ zapisuje obserwacje do przeprowadzanych na lekcji doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia pojęcia wodorotlenek i zasada; ▪ wymienia przykłady wodorotlenków i zasad' ▪ wyjaśnia, dlaczego podczas pracy z zasadami należy zachować szczególną ostrożność; ▪ wymienia poznane tlenki metali, z których otrzymać zasady; ▪ zapisuje równania reakcji otrzymywania wybranego wodorotlenku; ▪ planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać wodorotlenki sodu lub wapnia; ▪ planuje sposób otrzymywania wodorotlenków trudno rozpuszczalnych w wodzie; ▪ zapisuje i odczytuje równania dysocjacji elektrolitycznej (jonowej) zasad; ▪ określa odczyn roztworu zasadowego; ▪ opisuje doświadczenia przeprowadzane na lekcjach (schemat, obserwacje, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać różne wodorotlenki, także trudno rozpuszczalne w wodzie; ▪ zapisuje równania reakcji otrzymywania różnych wodorotlenków; ▪ identyfikuje wodorotlenki na podstawie podanych informacji; ▪ odczytuje równania reakcji chemicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach i wynikających z nich zastosowań wodorotlenków sodu, potasu i wapnia; ▪ wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach fizycznych i zastosowaniach wybranych tlenków

<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje barwy wskaźników w roztworze o podanym odczynie; ▪ wyjaśnia, na czym polega dysocjacja elektrolityczna (jonowa) zasad; ▪ zapisuje równania dysocjacji elektrolitycznej (jonowej) zasad (proste przykłady); ▪ podaje nazwy jonów powstałych w wyniku dysocjacji elektrolitycznej (jonowej); ▪ odróżnia zasady od innych substancji za pomocą wskaźników; ▪ rozróżnia pojęcia wodorotlenek i zasada 		<p>wniosek);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje zastosowania wskaźników; ▪ planuje doświadczenie, które umożliwi zbadanie odczynu produktów używanych w życiu codziennym 		
---	--	--	--	--

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wszystkie treści z podstawy programowej oraz rozwiązuje zadania o wysokim stopniu trudności.